

# Misiunea Promo-LEX de Observare a alegerilor prezidențiale și referendumului constituțional din 20 octombrie 2024: Detalii privind desfășurarea scrutinelor



**20 octombrie 2024**

**Ora: 14:00**

Misiunea de Observare Promo-LEX a alegerilor prezidențiale și referendumului constituțional din 20 octombrie 2024 **a recepționat 658 semnalări de incidente** de la observatori, până la ora 14:00. Echipa centrală a MO Promo-LEX a prelucrat cu statut de incident 575 cazuri, dintre care prezentul **comunicat**

**include 309 de incidente confirmate.**

Potrivit observatorilor, din totalul de 614 de secții monitorizate, 237 nu sunt accesibile pentru persoanele cu deficiențe locomotorii, iar în 346 SV nu există încălzire cu agent termic.

În 352 SV, în intervalul 9.30-12.30, observatorii Promo-LEX au semnalat situații de aglomerație, atât în incinta SV, cât și în exterior.



**Incidente semnalate pe parcursul votării:**

***Incidente legate de omisiunea asigurării ordinii în secția de votare și în raza a 100 m***

**Prezența materialelor de publicitate, afișaje, panouri electorale în raza secției de votare (100 metri de la localul secției) – 15 cazuri.** Amintim că, responsabilitatea de a înlătura materialele de publicitate revine în sarcina APL. Această măsură are scopul de a proteja alegătorii de careva influențe în momentul exprimării votului.

1. **SV 22/40 Leova, Tomai.** Pe una din ușile din clădirea în

care este amplasată SV a fost observat un afiș care îndeamnă cetățenii să voteze pentru una din opțiuni la referendum. A fost informată secretara BESV, materialul publicitar fiind înlăturat.

2. **SV 01/296 Chișinău, Tohatin.** La 07:15 în raza de 100 m de SV au fost identificate 3 bannere în susținerea unei opțiuni la referendum. După anunțarea președintelui BESV acestea au fost îndepărtate.
3. **SV 8/33, Cantemir, Pleșeni.** La ora 07.25 în raza de 100 m de la locul secției de votare au fost observate afișe electorale în susținerea unui candidat la alegerile prezidențiale. După informarea președintelui BESV, materialele au fost înlăturate.
4. **SV 18/29, Florești, Ghindești.** La ora 06.30, în raza de 100 m de la SV, au fost observate pliante afișate cu doi candidați la alegerile prezidențiale. Ulterior, aceste pliante au fost înlăturate.
5. **SV 11/33, Cimișlia, Lipoveni.** În raza de 100 de metri în afara SV, chiar pe ușa clădirii, s-a observat afișaj electoral cu o opțiune la referendumul constituțional. A fost anunțată președinta SV și afișajul a fost înlăturat.
6. **SV 25/40, Orhei, Ivancea.** La o distanță de aproximativ 10-15 m de SV, pe panoul informativ au fost observate materiale de publicitate și afișaje electorale ce privesc alegerile prezidențiale.
7. **SV 4/15, Anenii Noi, Chirca.** În raza de 100 m de la SV sunt pliante electorale ale unui candidat la alegerile prezidențiale.
8. **SV 33/13, Taraclia, Albota de Sus.** În raza de 100 metri față de SV se aflau materiale electorale cu promovarea unei opțiuni la referendum. În urma sesizării verbale, președinta BESV a menționat ca le va înlătura. Timp de 30 min, nimic nu s-a întreprins.
9. **SV 21/38, Ialoveni, Ruseștii Noi.** În incinta secției de votare erau amplasate materiale electorale de promovare a unei opțiuni la referendum. La sesizarea verbală,

președintele BESV le-a înlăturat.

10. **SV 34/39, Telenești, Tîrșiței.** În raza SV erau amplasate afișe electorală în susținerea unui candidat în alegeri și a unei opțiuni la referendum. În scurt timp, materialele au fost înlăturate.
11. **SV 29/20, Soroca, Căinari Vechi.** În raza de 100 m a SV pe un panou informativ sunt prezente afișe electorale a doi concurenți electorali. Ulterior, aceste afișe au fost înlăturate de către președintele BESV.
12. **SV 22/26, Leova, Filipeni.** În raza de 100 m de la SV este afișat un material publicitar în susținerea unei opțiuni la referendum.
13. **SV 11/2 Cimișlia.** La mai puțin de 100 de metri de secția de votare au fost observate 2 materiale de publicitate, care îndemneau pentru o opțiune la referendum.
14. **SV 8/1, Cantemir.** Pe panoul publicitar sunt afișe cu promovarea unui candidat la alegerile prezidențiale. Panoul este amplasat pe peretele secției de votare. După informarea președintelui BESV, afișele au fost înlăturate.
15. **SV 37/11 Căușeni.** În raza de 100 m de la SV este prezent un material de publicitate pentru susținerea unei opțiuni la referendum. Președintele BESV nu a reacționat.

**Agitație electorală sau PR negru în perimetrul de 100 m și/sau în incinta secției de votare pentru a determina alegerea alegătorilor – 14 cazuri.** În ziua alegerilor, orice formă de agitație electorală sau de promovare a unor informații negative (PR negru) este strict interzisă, pentru a nu influența alegerea alegătorului.

1. **SV 38/228, Turcia, Istanbul.** O alegătoare a anunțat un mesaj de vot împotriva unui candidat la funcția de președinte.
2. **SV 02/24 Bălți.** Un alegător, primind buletinele de vot,

a scos din geantă un pliant electoral de promovare a unui candidat. Președintele BESV i-a făcut observație, după care alegătorul a pus pliantul în geantă. În timpul votării, alegătorul iarăși a scos pliantul pentru a vota pentru candidatul promovat în pliant. După a treia observație din partea președintei BESV și a membrilor, alegătorul a pus pliantul în geantă.

3. **SV 37/7 Anenii Noi, Hârbovăț.** În incinta SV au sosit 3 alegătoare pentru a-și exercita dreptul la vot, una dintre ele purta cu sine un simbol care indica o opțiune la referendum. Președintele BESV nu a reacționat.
4. **SV 17/1 Fălești.** O alegătoare a început să strige foarte tare cu înjurături legate de un candidat la funcția de președinte. Președinta BESV a rugat-o să se calmeze și să părăsească incinta secției de votare, după care doamna a ieșit și s-a calmat.
5. **SV 17/1 Fălești.** La 09:32, un alegător, în momentul ieșirii din cabina de vot, a început a vorbi cu voce tare în susținerea unui candidat, îndemnând și alte persoane să îl aleagă pe acel candidat. Președinta BESV a încercat să amelioreze situația și l-a petrecut spre ieșire.
6. **SV 7/7 Cahul.** La ora 10.28 reprezentantul unui partid politic făcea agitație electorală în incinta SV, când alegătorii stăteau în rând pentru a vota. Președintele BESV i-a făcut observație, dar reprezentantul a intrat în dispute. Acest incident se repetă de fiecare dată când se formează rând din alegători.
7. **SV 34/27 Telenești, Mîndrești.** În incinta SV, un alegător a strigat în voce tare pentru cine va vota. Președintele a reacționat, făcându-i observație alegătorului.
8. **SV 7/7, Cahul.** În incinta SV reprezentantul unui partid face declarații în susținerea unei opțiuni la referendum. Președintele BESV a făcut observație reprezentantului și situația s-a ameliorat.
9. **SV 37/18, Stînga Nistrului.** La ora 07:40, în preajma SV

au fost observat un consilier raional, care s-a aflat mai mult de 20 min în fața SV și făcea agitație pentru un competitor electoral.

10. **SV 01/035 Chișinău, Botanica.** La ieșirea din SV o alegătoare îndemna o altă alegătoare sa voteze concurentul afiliat unei formațiuni politice. Când președintele BESV a ieșit afară, acolo era deja poliția care a îndepărtat alegătoarea care deja și-a exprimat votul.
11. **SV 38/072 Republica Elenă Atena.** Un alegător a sosit la SV la ora 10.25 pentru a vota. El și-a luat buletinele de vot și a strigat un mesaj pentru susținerea unei opțiuni la referendum. Membrii BESV i-au comunicat să nu facă agitație electorală.
12. **SV 24/18 Ocnița, Gîrbova.** La ora 11:15, reprezentantul unui candidat, ieșit la o pauză pe pragul SV, a recomandat cel puțin la doi alegători să refuze primirea buletinelor de vot pentru referendumul constituțional. Președinta și secretara BESV i-au făcut observație.
13. **SV 37/17, Stînga Nistrului.** În raza de 100 m de SV un alegător făcea agitației electorale, îndemnând alegătorii trecători să voteze pentru un anumit candidat susținut de o formațiune politică. După 10 min de observare, doamna respectivă a plecat.
14. **SV 01/117 Chisinau, Centru.** Un domn care se afla în rând în incinta SV, a strigat de cateva ori un mesaj de susținere a unui candidat în alegeri și a unei opțiuni la referendum. Membrii BESV nu au reacționat.

**Prezența nejustificată a persoanelor neautorizate în incinta secției de votare sau în raza de 100 m – 19 cazuri.** Această interdicție are drept scop asigurarea corectitudinii și transparenței procesului electoral, fără careva influențe.

1. **SV 38/99 Republica Italiană, Milano.** În secția de votare s-au aflat mai mult de o oră doi reprezentanți din partea unui candidat, fără să fie confirmați. BESV a

hotărât unanim prin adoptarea unei hotărâri să nu permită accesul acestora în secția de votare.

2. **SV 01/093 Chișinău, Buiucani.** În jurul orei 10:00, președinta BESV a sesizat poliția pentru că o persoană filma alegătorii care ieșeau din secția de votare. După intervenția poliției persoana care filma a plecat de la fața locului.
3. **SV 4/27, Anenii Noi, Maximovca.** O doamnă se află de mai mult timp (de la aprox. ora 7.20 până la cel puțin 10.30) aproximativ în raza de 100 metri a SV și comunică cu orice persoană care intră sau iese din SV. La fel a discutat și cu reprezentantul unui competitor electoral. Președintele BESV a văzut, dar nu a luat nici o măsură.
4. **SV 33/02 Taraclia.** Un grup de cetățeni format din minim 5 persoane s-a aflat nemotivat, discutând, lângă intrarea în SV aproximativ 10 minute.
5. **SV 20/32 Hîncești, Dancu.** La ora 8:30, lângă ușa SV, o persoană necunoscută stătea și observa SV. La tentativa președintei BESV de a afla cine este aceasta, a fost informată că este observatoare și a fost contactată de cineva de la Chișinău pentru a monitoriza această SV. În pofida declarațiilor că este observatoare, persoana respectivă nu a prezentat nici o acreditare. La insistența președintei BESV, peste 10 minute, doamna a plecat.
6. **SV 36/11 UTAG, Comrat.** Lângă SV, o perioadă îndelungată de timp, s-a aflat o persoană suspectă. Aceasta a trezit bănuieli prin comportamentul manifestat – a traversat drumul de mai multe ori nemotivat, iar de ea se apropiau, comunicau și se înțelegeau despre alegătorii care se îndreptau spre SV să voteze.
7. **SV 33/04 Taraclia.** Aproximativ la 10:35, în preajma SV, a fost observată o persoană neautorizată care făcea poze și filma, din cuvintele acesteia, "pentru bulgarii basarabeni".
8. **SV 11/40, Cimișlia, Satul Nou.** În incinta SV, în intervalul 7.40 – 8.10 se afla polițistul. Acesta nu

interacționa cu membrii BESV sau alegătorii.

9. **SV 7/19, Cahul, Andrușul de Sus.** Un polițist a fost observat în incinta SV. Nu comunică cu nimeni, doar circulă constant în incinta SV și în afara SV.
10. **SV 18/28, Florești, Ghindești.** La 09:08, la cca 30 de metri de la secția de votare a fost observată o persoană simpatizantă a unei formațiuni politice. Timp de cca 30 de min aceasta fotografia mașinile și persoanele care intrau în secția de votare. Aceasta a fost observată de președinta BESV, care i-a comunicat că nu are voie să se afle în incinta secției de votare în raza de 100 m. După aceasta persoana respectivă a plecat.
11. **SV 36/59 UTAG, Dezghingea.** La ora 11:16, a fost raportată prezența persoanelor neautorizate în incinta SV, care se prezentau drept reprezentanți ai concurenților, însă fără a se documenta corespunzător (nu aveau documente), care încercau să fotografieze listele electorale și să filmeze procesul de votare. Membrii BESV au intervenit și au solicitat acestora să plece.
12. **SV 10/19 Căușeni, Cîrnățeni.** O persoană a fost observată plimbându-se în jurul secției de votare după ce a votat dimineața devreme. Aceasta a intrat și ieșit din secție de mai multe ori și a interacționat cu alegătorii între orele 10:00 și 11:00. BESV nu a observat și încă nu a reacționat la incident.
13. **SV 01/001 Chisinau, Botanica.** În incinta SV, în intervalul 10:00 – 11:30 se afla paznicul instituției în care este sediul SV. Acesta nu interacționează cu nimeni, stă în spațiul destinat observatorilor. Președintele BESV nu a reacționat la acest fapt.
14. **SV 1/241 Chișinău, Rîșcani.** La ora 7:30 în incinta secției de votare a venit paznicul instituției. Acesta are loc special amenajat cu geam și ușă închisă, însă această încăpere este în incinta secției.
15. **SV 38/050 Republica Federală Germania, Frankfurt pe Main.** O persoana care susținea că este reprezentant al

unui candidat, a vrut să intre și să observe alegerile în incinta secției de votare, prezentând o cerere, care nu a fost înregistrată în prealabil. Președintele BESV a analizat cererea și nu i-a permis intrarea și observarea. Persoana a continuat să stea afară și numără alegătorii care vin la alegeri.

16. **SV 36/50 UTAG, Congaz.** La 09:32, a fost raportată prezența în incinta SV a unei persoane neautorizate, care timp de 5 minute, a discutat cu alegătorii și, fără a vota, a părăsit SV. Membrii BESV nu au intervenit pentru soluționarea cazului descris.
17. **SV 1/80 Chișinău, Buiucani.** La ora 11.37, în incinta secției de votare un bărbat a venit de două ori cu două persoane diferite, spunându-le ce să facă. În urma observațiilor făcute, bărbatul a ieșit afară împreună cu cele două persoane, după ce acestea au votat. Observatorul Promo-LEX a văzut cum bărbatul a scos din portmoneu și i-a întins unei dintre persoanele respective.
18. **SV 27/03 Rîșcani.** La 11:45, o alegătoare s-a aflat încă timp de peste 20 de minute în SV, după ce și-a exprimat dreptul la vot. Președintele BESV i-a făcut observație, urmând un schimb de replici între acestea, încheiat prin solicitarea intervenției poliției, după care doamna a părăsit incinta SV.
19. **SV 1/80 Chișinău, Buiucani.** La ora 11.40 o persoană de la o formațiune politică a fost observată de câteva ori în jurul secției de votare. Președintele BESV nu a observat acest lucru.

**Încălcări ale secretului votului (fotografierea buletinelor de vot, afișarea buletinului cu votul exprimat; amplasarea defectuoasă a buletinelor de vot ce permit vizualizarea opțiunii alegătorului) – 60 cazuri.** Alegătorii nu au voie să facă poze cu buletinul de vot completat, să arate buletinul, iar plasarea acestora în urna de vot trebuie făcută într-un mod în care să nu fie vizibile opțiunile de vot.

1. **SV 01/259 Chișinău, Durlești.** La ora 07:47 un alegător a fotografiat buletinul de vot. Președintele BESV nu era prezent. La observația efectuată, alegătorul nu a șters poza și a părăsit SV.
2. **SV 38/228, Republica Turcia, Istanbul.** Reprezentanta unui partid politic s-a aplecat spre cabina de vot către o alegătoare, care spunea că ștampila nu are suficientă cerneală. Reprezentantul a confirmat că ștampila nu este bine umezită, astfel încât a văzut opțiunea de vot aplicată de către alegătoare.
3. **SV 01/035 Chișinău, Botanica.** Un alegător a fotografiat buletinul de vot. La solicitarea președintelui, poza a fost ștearsă.
4. **SV 38/ 180, România, București.** La 08:27 în incinta secției de votare o doamnă a făcut poza la buletinul de vot. Președinta BESV a anunțat jandarmeria. Jandarmeria a spus că va încheia un proces-verbal.
5. **SV 38/ 181, România, Iași.** Un reprezentant a unui partid politic și-a amplasat scaunul la propria inițiativă într-un mod în care putea fără efort să observe opțiunea de vot a alegătorilor.
6. **SV 20/68, Hîncești, Vorniceni.** În interiorul SV, în spatele cabinei de vot, a fost observată o oglindă, amplasată la aproximativ 1 metru de cabina de vot. Există probabilitatea ca dintr-un unghi al încăperii să fie vizibil buletinul de vot și votul alegătorului.
7. **SV 36/06 UTAG, Comrat.** Un alegător a fotografiat buletinul de vot, iar la solicitarea membrilor BESV de a șterge fotografia – acesta a refuzat să se conformeze. În rezultat, a fost sesizată poliția pentru întocmirea procesului-verbal.
8. **SV 38/ 180 România, București.** În incinta secției de votare o persoană a fotografiat buletinul de vot. Președinta BESV a intervenit rugându-l să șteargă poza și explicându-i că e interzisă fotografierea buletinului de vot.
9. **SV 01/056 Chișinău, Botanica.** Un alegător a fotografiat

buletinul de vot. La solicitarea președintelui, acesta a refuzat ștergerea pozei și a părăsit SV.

10. **SV 01/258 Chișinău, Durlești.** Cabinele de vot au fost poziționate spre geam. Președintele s-a sesizat și a acoperit geamurile cu foi albe de hârtie.
11. **SV 01/160 Chișinău, Ciocana.** Un alegător a fotografiat buletinul de vot. La solicitarea președintelui, acesta a șters poza.
12. **SV 38/ 193 România, Timișoara.** O doamnă a fotografiat buletinul de vot. Președintele BESV a atenționat persoana și a explicat că fotografierea buletinului reprezintă o încălcare a secretului votului.
13. **SV 36/11 UTAG, Comrat.** A fost observată fotografierea buletinului de vot de către un alegător. Membrii BESV nu au observat situația respectivă și nu au reușit să ia atitudine, alegătoarea părăsind rapid SV.
14. **SV 01/172 Chișinău, Ciocana.** În timp ce așteptau să intre în cabina de vot, un alegător (soț) îi indica cu degetul în buletinul de vot a unui alt alegător (soție) pe cine urmează să voteze. Membrii BESV au intervenit și le-au comunicat că fiecare alege personal și secret.
15. **SV 01/258 Chișinău, Durlești.** Un alegător (soție) s-a apropiat de cabina de vot unde era alt alegător (soțul) și îi indica cu degetul în buletinul de vot pe cine urmează să voteze. Membrii BESV au intervenit și le-au făcut observație.
16. **SV 01/281 Chișinău, Budești.** După ieșirea din cabina de vot (10:15), un alegător a ridicat buletinele de vot și le-a arătat întregii secții, după care le-a introdus în urnă. Președintele BESV nu a reacționat.
17. **SV 38/168, Regatul Țărilor de Jos, Haga.** Un alegător, în momentul exercitării dreptului la vot, a fotografiat buletinul de vot. Despre ilegalitatea acestui fapt alegătorul a fost atenționat de unul din membrii BESV.
18. **SV 25/12 Orhei.** Un alegător a fotografiat buletinul de vot. Membrii BESV au anunțat președintele și polițistul, iar buletinul de vot fotografiat a fost anulat.

19. **SV 01/258 Chişinău, Durlleşti.** Un alegător (soţie), în timp ce aştepta să intre în cabina de vot, s-a apropiat de un alt alegător (soţul) şi îi indica cu degetul în buletinul de vot pe cine urmează să voteze. Membrii BESV au intervenit şi le-au făcut observaţie.
20. **SV 01/184 Chişinău, Ciocana.** Un alegător a fotografiat buletinele de vot. La solicitarea preşedintelui, acesta a şters pozele.
21. **SV 38/ 22 Elveţia, Geneva.** Un alegător a fotografiat buletinul de vot cu ştampila de vot aplicată, în cabina de vot. A fost atenţionat de un membru al BESV. A fost chemată preşedinta secţiei de votare. Alegătorului i s-a explicat faptul că nu are voie să facă poze la buletinul de vot. Alegătorul a fost cooperant, a şters pozele atât din arhivă, cât şi din coş, în prezenţa BESV. Alegătorul a argumentat că a făcut poza pentru colegii de lucru, pentru a-i motiva să vină la vot.
22. **SV 01/103 Chişinău, Buiucani.** Un alegător a fotografiat buletinele de vot. Acesta nu s-a conformat solicitării preşedintelui şi a părăsit SV.
23. **SV 38/87 Republica Italiană, Roma.** Un alegător a fotografiat buletinul de vot. Când a fost rugat să şteargă poza a ezitat, dar în final a şters fotografia. După, a început să prezinte buletinul de vot observatorului Promo-LEX, după care a început să prezinte buletinul său de vot altor cetăţeni. A fost oprit de la continuarea acestei acţiuni şi a părăsit sala de vot.
24. **SV 01/111 Chişinău, Buiucani.** După ce a votat o alegătoare a întors buletinul de vot către soţul care stătea pe scaun în faţa secretarei. Preşedinta şi secretara au văzut, au zâmbit şi nu au spus nimic.
25. **SV 01/064 Chişinău, Botanica.** La 10:40 un alegător a fotografiat buletinul de vot. Acesta s-a conformat solicitării preşedintelui şi a şters poza.
26. **SV 20/46 Hînceşti, Mingir.** Un alegător a fotografiat buletinul de vot, însă la intervenţia membrilor BESV

poza a fost ștearsă.

27. **SV 01/057 Chișinău, Botanica.** La 07:28 o alegătoare a fotografiat buletinul de vot. La intervenția membrilor BESV poza a fost ștearsă.
28. **SV 31/26 Șoldănești, Râșpopeni.** În jurul orei 10:15, un alegător a fotografiat buletinul de vot. La solicitarea membrilor BESV de a șterge poza, acesta nu a reacționat și a fugit din SV. Președintele BESV a sesizat poliția, aflându-se că anterior alegătorul menționat fusese condamnat cu ore în folosul statului.
29. **SV 38/180 România, București.** La ora 9:03 în incinta secției de votare observatorul a constatat că o persoană a făcut poza buletinului de vot cu opțiunea deja exprimată. Președintele BESV a reacționat spunându-i să șteargă poza din telefon.
30. **SV 36/60, UTAG, Etulia.** A fost observată fotografierea buletinului de vot de către un alegător, membrii BESV nu au reacționat în nici un fel, probabil nu au observat.
31. **SV 36/63 UTAG, Gaidar.** Un alegător a arătat buletinul de vot în timp ce trebuia să-l pună în urna de vot. Președintele BESV a reacționat și a explicat alegătorului că este o încălcarea a secretului votului.
32. **SV 1/116, Chișinău, Centru.** Doi alegători au fotografiat buletinele de vot. Un membru BESV a sesizat președintele și acesta a reacționat și i-a cerut alegătorului să șteargă poza. Alegătorul s-a conformat.
33. **SV 38/087 Republica Italiană, Roma.** La ora 8:05 un alegător în vârstă de 65 de ani a fost prins în procesul de fotografiere buletinului de vot cu vot exprimat. Președintele BESV l-a rugat să șteargă poza. Alegătorul a ieșit, exprimându-și nemulțumirea, dar nu a fost clar dacă a șters.
34. **SV 38/006 Regatul Belgiei, Bruxelles.** La ora 7:14, un alegător și-a fotografiat buletinul de vot cu votul exprimat. Acțiunea a fost observată de către membrii BESV, alegătorul fiind atenționat, dar nu este clar dacă a șters poza.

35. **SV 02/22 Bălți.** La 10:30, un alegător a fotografiat buletinul de vot, însă la intervenția și solicitarea membrilor BESV, poza a fost ștearsă.
36. **SV 02/30 Bălți.** La 10:50, un alegător a fotografiat buletinul de vot, însă la intervenția și solicitarea membrilor BESV, poza a fost ștearsă.
37. **SV 38/099 Republica Italiană, Milano.** La ora 9:00, observatorul a constatat că mai mulți alegători nu pliază buletinele înainte de a le introduce în urna de vot. Deoarece urna este transparentă se văd opțiunile de vot de pe buletine. Membrii BESV nu anunță alegătorii despre necesitatea de a plia buletinul de vot.
38. **SV 38/120 Republica Italiană, Parma.** La data de 20 octombrie 2024 ora 08:20 în incinta secției de votare o alegătoare a fotografiat urna de vot cu scopul de a posta pe internet participarea la vot și a fost înregistrat un video de către membru BESV ca un reportaj despre cum se simte ea că a votat, iar doamna alegătoare a spus în glas și pentru cine a votat. La sesizarea mea, membra BESV a motivat ca au dreptul în incinta secției să facă câteva secvențe video după care a șters video.
39. **SV 35/10 Ungheni.** La ora 11:14, un alegător a fotografiat buletinul de vot, însă la intervenția și solicitarea membrilor BESV, întâmpinată de reacția agresivă a alegătorului, poza a fost ștearsă.
40. **SV 01/270 Chișinău, Vatra.** La 10:40 un alegător a fotografiat buletinul de vot. La intervenția membrilor BESV poza a fost ștearsă.
41. **SV 1/208 Chișinău, Rîșcani.** La ora 11.15 un alegător a încercat să facă o poză la buletinul de vot, dar un membru al BESV a intervenit prompt și nu i-a permis acest lucru.
42. **SV 38/125 Republica Italiană, Reggio Emilia.** Un alegător a fotografiat buletinul de vot cu votul exprimat. Președintele BESV a intervenit și i-a comunicat alegătorului să șteargă poza în prezența sa. Acesta din urmă s-a conformat și a șters poza, părăsind secția de

votare.

43. **SV 01/270 Chișinău, Vatra.** La 11:27 un alegător a fotografiat buletinul de vot. La intervenția membrilor BESV poza a fost ștearsă.
44. **SV 38/006 Regatul Belgiei, Bruxelles.** Între ora 9:47 și 9:50 doi alegători au fotografiat buletinul de vot. În ambele cazuri au intervenit membrii BESV. La solicitarea acestora, pozele au fost șterse.
45. **SV 1/241 Chișinău, Rîșcani.** La ora 11.55, o alegătoare după ce a votat, a făcut o fotografie. Nimeni din biroul secției de votare nu a observat acest lucru.
46. **SV 11/22, Cimișlia, Gradiște.** La 11:13 o persoană a fotografiat buletinul de vot și a plecat din secție. Președintele BESV nu a întreprins nici o măsură.
47. **SV 01/117 Chisinau, Centru.** Un alegător a intrat în secția de votare având un buletin de vot în mână. El a informat membrul BESV că soția sa a scos buletinul de vot afară fără să aplice ștampila și că dorește să pună acum ștampila în locul ei. Membrul BESV l-a lăsat să procedeze astfel, iar domnul a votat și a pornit spre urna de vot. Observatorul Promo-LEX a anunțat imediat președintele BESV, care a discutat cu bărbatul în cauză și l-a lăsat să introducă buletinul în urna de vot.
48. **SV 38/179 România, București.** La ora 10:58, în incinta secției de votare, unul dintre alegători a fost observat că fotografiază buletinul de vot în cabina de vot. Președintele BESV a intervenit și i-a comunicat alegătorului că nu are dreptul să fotografieze buletinul de vot. Alegătorul a șters fotografia, menționând că nu cunoștea faptul că nu are dreptul să fotografieze buletinul de vot.
49. **SV 01/258 Chișinău, Durlești.** La ora 11:30, un alegător a luat buletinele de vot, după care s-a deplasat către cabina de vot. Ulterior, acesta a încercat să iasă din secția de votare cu buletinele pe care nu erau exprimate voturile, dar a fost oprit de președinta BESV. Alegătorul a argumentat că trebuie să se consulte cu

fratele său, deoarece nu știa pe cine să voteze. În cele din urmă, s-a întors la cabina de vot și a cerut sfatul unui alt alegător care se afla în secția de votare, iar acesta i-a indicat cum trebuie să voteze și pe cine.

50. **SV 1/97 Chișinău, Buiucani.** La ora 11.35 un alegător a încercat de două ori să fotografieze buletinul de vot în cabină. Membrii BESV i-au comunicat în mod repetat să nu fotografieze.
51. **SV 38/056 Republica Federală Germania, Bremen** Un alegător a fotografiat buletinul de vot cu votul exprimat. La insistența unui membru al BESV, acesta a șters fotografia.
52. **SV 23/43 Nisporeni, Zberoaia.** La 10:20, un alegător a fotografiat buletinul de vot. Într-un final, la intervenția poliției, poza a fost ștearsă, iar pe numele alegătorului a fost întocmit un proces-verbal.
53. **SV 38/050 Republica Federală Germania, Frankfurt pe Main.** Un alegător și-a fotografiat buletinul de vot cu opțiunea sa de vot. BESV nu a reacționat.
54. **SV 10/31 Căușeni, Grigorievca.** La 10:32 un membru al BESV a indicat unei persoane în etate în drept cu care candidat să aplice ștampila. Președinta BESV s-a sesizat făcând observație.
55. **SV 38/228 Republica Turcia, Istanbul.** O alegătoare a fotografiat buletinul de vot cu votul exprimat. Președinta BESV nu a reușit să reacționeze, pe când reprezentantele unor concurenți s-au apropiat de alegătoare și au șters pozele din telefonul alegătoarei.
56. **SV 01/259 Chișinău, Durllești.** La 12:29 un alegător a fotografiat buletinul de vot. La solicitarea președintelui, poza a fost ștearsă.
57. **SV 14/7 Drochia.** Un alegător a fost observat fotografiind buletinul de vot în cabina de vot. Acest incident este acum documentat de poliție.
58. **SV 21/24 Ialoveni, Malcoci.** La 10:54, un alegător a fotografiat buletinul de vot, însă la intervenția și

solicitarea membrilor BESV, poza a fost ștearsă.

59. **SV 01/133 Chisinau, Centru.** O alegătoare a fotografiat nepoții ei cu cele două buletine de vot, pe care era deja aplicată ștampila, chiar în fața camerei care înregistrează urnele. Un reprezentant al unui partid a făcut o observație, dar alegătoarea a continuat să facă fotografiile. Niciun reprezentant al BESV nu a observat incidentul și nu a reacționat. Președinta BESV era absentă din secția de votare, iar secretara a susținut că nu este în atribuțiile ei să intervină.
60. **SV 38/22 Elveția, Geneva.** O alegătoare a fotografiat buletinul său de vot, în cabina de vot. După observația din partea unei membre BESV, fotografia a fost ștearsă, dar acest lucru nu a fost verificat de membra BESV.

**Votarea nejustificată în grup – 30 cazuri.** Votul trebuie să fie secret și liber exprimat, iar votarea în grup încalcă aceste principii și poate reprezenta o modalitate de control al votului sau de influență necorespunzătoare asupra alegătorului.

1. **SV 36/59 UTAG, Dezghingea.** La ora 07:39, s-a atestat o tentativă de votare a doi alegători în aceeași cabină de vot. La intervenția membrilor BESV, unul din alegători s-a îndreptat spre cabina alăturată.
2. **SV 11/36, Cimișlia, Mihailovca.** În cabina de vot se aflau 2 persoane. Membrii BESV nu au reacționat. Acești alegători, aparent, nu aveau deficiențe de vedere.
3. **SV 36/50 UTAG, Congaz.** În cabina de vot au intrat două persoane, la observația membrilor BESV aceștia nu au reacționat. Președintele BESV nu a întreprins nici o măsură.
4. **SV 01/258 Chișinău, Durlleşti.** La ora 08:57, în cabina de vot se aflau doi alegători, o bătrânică și respectiv un bărbat. Deși se presupune ca acordă ajutor, or bătrânică are deficiențe de vedere, bărbatul a rămas în cabina de vot până când și-a exercitat bătrâna votul, inclusiv a

luat buletinul de vot al acesteia, și a indicat direct pe cine să voteze. Președinta BESV le-a făcut observație, însă aceștia nu s-au conformat.

5. **SV 01/258 Chișinău, Durlești.** Doi alegători (familie) au votat împreună în aceeași cabina de vot, deși au fost atenționați că nu se poate.
6. **SV 36/50 UTAG, Congaz.** Un alegător, aflându-se în cabina de vot, a început a discuta cu voce tare cu un alt alegător din cabina de vot vecină – despre ce opțiune are acesta pentru referendumul constituțional. La intervenția președintei BESV, alegătorii s-au conformat și au întrerupt discuțiile.
7. **SV 11/2, Cimișlia.** În cabina de vot se aflau două doamne de 40 și 50 ani, respectiv, care, aparent, nu aveau deficiențe de vedere sau de altă natură. La observația membrilor BESV cea de-a doua persoană s-a dus în altă cabină de vot.
8. **SV 01/157 Chișinău, Ciocana.** Doi alegători (familie) au votat împreună în aceeași cabină de vot, deși au fost atenționați că nu se poate. Potrivit observatorului ambii, deși în vârstă, erau capabili să-și exercite personal dreptul la vot.
9. **SV 01/258 Chișinău, Durlești.** Doi alegători (familie) au votat împreună în aceeași cabină de vot. Potrivit observatorului ambii, deși în vârstă, erau capabili să-și exercite personal dreptul la vot. Președintele BESV le-a făcut observație.
10. **SV 7/7 Cahul.** La ora 9.07 au intrat în cabină de vot 2 persoane: o pensionară cu fiica ei, fiica a avut intenția de a vota pentru pensionară, dar a fost împiedicată de președinta BESV în momentul când a avut intenția de a aplica ștampila.
11. **SV 25/20 Orhei, Bolohan.** În incinta SV a intrat un cuplu în vârstă foarte gălagios, după ce au luat buletinele de vot au mers ambii în aceeași cabină să voteze. Președinta BESV a încercat să intervină, însă aceștia au neglijat solicitarea, motivând că doamna nu înțelege

limba de stat.

12. **SV 02/56 Bălți.** Doi alegători au votat nemotivat concomitent în aceeași cabină de vot. Membrii BESV nu au intervenit pentru remedierea situației.
13. **SV 5/2 Basarabeasca.** La ora 10.53, după ce o alegătoare a aplicat ștampila votat, s-a apropiat la cabina de vot vecină și i-a arătat altei alegătoare unde trebuie să pună ștampila. Membrii BESV au făcut observație.
14. **SV 31/02 Șoldănești.** La ora 10.34, două persoane au intrat în aceeași cabină de vot și nemotivat au votat în grup, acestora alăturându-se alte două persoane în cabina de alături. La un moment dat, toți patru alegători discutau între ei, moment în care a intervenit președintele BESV.
15. **SV 26/60, UTAG, Etulia** Soția a votat în locul soțului. Acesta aflându-se în cabina de vot a ieșit fără buletin. Soția a pus în urna de vot atât buletinul ei, cât și al soțului. Președinta BESV nu a intervenit.
16. **SV 33/7, Taraclia, Tvardița.** Doi alegători au intrat ambii în aceeași cabină de vot. Membrii BESV au intervenit și le-au explicat că este interzisă votarea în grup. Alegătorii nu au reacționat și au votat în grup.
17. **SV 18/13 Florești, Sănătăuca.** Un cuplu (bărbat și femeie) au intrat în cabina de vot și au votat în grup. Acestea nu prezentau deficiențe de sănătate. Președintele BESV nu era în incinta secției. Iar membrii BESV nu au reacționat la acest fapt.
18. **SV 1/27 Chișinău, Rîșcani.** La ora 11.19 doi alegători după ce li s-au eliberat buletinele de vot, au votat în aceeași cabină, consultându-se între ele. Președinta și membrii BESV nu au observat acest moment.
19. **SV 1/241 Chișinău, Rîșcani.** La ora 10.20 un alegător a petrecut mult timp în cabina de vot. Președinta BESV a rugat reprezentantul unui partid politic să se apropie să-l ajute. Aceasta s-a apropiat și îi explica referitor la referendum, spunându-i să aleagă „da” sau „nu” și

indicându-i unde să pună ștampila. Totodată, s-a alăturat și reprezentantul unui candidat independent, care de asemenea îi dădea indicații. Unul dintre membrii biroului a observat situația și le-a rugat pe doamne să nu se implice. Apoi, președinta și secretara s-au apropiat și i-au spus doamnei că nu are dreptul să se implice.

20. **SV 21/02 Ialoveni.** La ora 11:20, în aceeași cabină de vot au votat mama și fiica, iar motivul ulterior invocat de acestea a fost că fiica votează pentru prima dată, din care cauză mama a ajutat-o. Președintele BESV nu a observat incidentul și, respectiv, nu a intervenit.
21. **SV 16/38 Edineț, Hlinaia.** O persoană, care, aparent, nu prezenta semne de deficiențe de vedere, a cerut ajutorul altei persoane din cabina de vot vecină, motivând că sunt rude și are nevoie de ajutor. Un membru BESV le-a făcut observație imediat, iar acestea s-au conformat, revenind fiecare la cabina sa de vot.
22. **SV 11/36 Cimișlia, Mihailovca.** Un alegător îi arăta altui alegător din cabina vecină pe cine să voteze. Acest fapt s-a întâmplat de 2 ori (cu ambele buletine de vot). Nimeni din membrii BESV nu a avut nici o reacție.
23. **SV 01/281 Chișinău, Budești.** Doi alegători (familie) au votat împreună în aceeași cabina de vot. Potrivit observatorului ambii, deși în vârstă, erau capabili să-și exercite personal dreptul la vot. Președintele BESV nu a reacționat pentru că în SV era aglomerație.
24. **SV 11/36 Cimișlia, Mihailovca.** La 11:13 o doamnă s-a apropiat de cabina de vot în care era soțul dumneai și se uita pe cine votează, președinta BESV i-a făcut observație, iar ea a justificat că este soțul ei și nu vede în acest fapt nimic rău.
25. **SV 25/04 Orhei.** La ora 11:47, doi alegători alegători vare votau în cabine de vot alăturate se consultau reciproc, unul arătându-i celuilalt unde trebuie să fie plasate ștampilele. SV era aglomerată, din care cauză

președintele BESV nu a observat situația pentru a interveni.

26. **SV 5/5, Basarabeasca.** Doi alegători au votat la aceeași cabină de vot, la remarcă membrilor BESV că nu este permisă votarea în grup aceștia s-au revoltat, și nu s-au conformat.
27. **SV 16/47 Edineț, Tîrnova.** La 12:13, în incinta secției de votare, în cabina de vot se aflau nejustificat două persoane, care, aparent, nu prezentau semne de deficiențe de vedere. În această situație, secretarul BESV a intervenit cu o observație verbală, după care persoanele s-au separat.
28. **SV 01/003 Chisinau, Botanica.** La ora 12:20 a fost observat cum doi alegători (soț și soție) au votat concomitent în aceeași cabină de vot, ambii fiind apți să-și exprime de sinestatator dreptul al vot. Președintele BESV nu a observat acest fapt din cauza fluxului mare de persoane și, respectiv, nu a intervenit.
29. **SV 02/56 Bălți.** Doi alegători discutau din cabine de vot alăturate despre cum și pentru cine/ce să voteze. Situația respectivă nu a fost observată de membrii BESV pentru a se interveni.
30. **SV 01/259 Chisinau, Durlăști.** La ora 12:55 a fost observat cum doi alegători (soț și soție) au votat concomitent în aceeași cabină de vot, ambii fiind apți să-și exprime de sinestatator dreptul al vot. Președinta BESV nu a observat, însă au fost observații din partea unor observatori, iar alegătorii au afirmat că nu cunosc limba.

### **Acces restricționat pentru observatori sau obstrucționarea procesului de observare liberă în secția de votare – 6 cazuri.**

Precizăm că, este esențial ca observatorii să poată monitoriza desfășurarea alegerilor pentru a asigura transparența și corectitudinea acestora.

1. **SV 36/11 UTAG, Comrat.** La ora 07:15, observatorului nu i-au fost prezentate la solicitare datele privind numărul de alegători. Doi dintre membrii BESV au întârziat, din care cauză membrii BESV erau confuzi/neconcentrați la activitățile desfășurate.
2. **SV 11/16. Cimișlia, Cenac.** Președintele BESV nu a oferit observatorului informația cu caracter electoral solicitată (numărul buletinelor de vot primite, numărul alegătorilor incluși în liste, numărul cererilor de votare la locul aflării), în urma mai multor adresări.
3. **SV 33/06, Taraclia.** Președintele BESV i-a solicitat observatorului Promo-LEX să nu părăsească locul special amenajat pentru observatori, motivând că apropierea acestuia de masa membrilor îi încordează pe aceștia.
4. **SV 26/02, Rezina.** Două doamne în vârstă au votat în același timp, dar în cabine de vot diferite. Un observator s-a ridicat de pe scaun, dar fără a se îndepărta de acesta, pentru a observa dacă alegătoarele comunică între ele. Președinta BESV a comunicat observatorului că acesta nu are voie să se ridice de pe scaun. Cabinele de vot sunt amplasate în partea dreaptă a locului în care stau observatorii, la 2-3 metri distanță.
5. **SV 22/07 Leova.** La ora 07:20, observatorul a solicitat președintelui BESV informația privind numărul de cereri de votare la locul aflării. Președintele BESV, motivând că este foarte ocupat, nu a oferit informația respectivă decât după solicitarea repetată, prin intermediul secretarei BESV, la ora 07:33.
6. **SV 38/ 160 Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, Northampton.** Secretarul BESV a atenționat observatorul Promo-LEX despre faptul că nu are dreptul de a face fotografii și înregistrări video.

### ***Incidente legate de influențarea votului***

### **Zvonuri, tentative sau chiar situații de recompense materiale**

**sau bănești oferite alegătorilor în perimetrul de 100 m al secției de votare pentru a determina votul alegătorilor – 6 cazuri.** Aceste practici, a căror scop este influențarea votului, sunt strict interzise și pun în pericol integritatea procesului electoral.

1. **SV 38/ 194-15 Federația Rusă, Moscova.** Ambele secții sunt deschise la sediul Ambasadei Moldovei. La intrare, un grup de tineri oferă gratuit alegătorilor scurte albe cu inscripția Rusia-Moldova. Grupul mai oferă alegătorilor care deja părăsesc secțiile invitații la o cafea din apropiere, accesul în local este numai în baza acestor invitații numerotate. De asemenea, grupul în scurte albastre oferă flyere cu cardul cetățeanului Moldovei în Rusia care la activare oferă anumite beneficii precum internet gratuit sau 5000 de boxe sonore gratuite. În preajmă sunt 2 muzicieni (o cântăreață și o persoană cu vioară).
2. **SV 37/18, 37/19, Stânga Nistrului, Cocieri.** Un grup de alegători, care se deplasau organizat din SV discutau că vor fi remunerați cu bani pentru vot.
3. **SV 37/8, Stânga Nistrului, Varnița.** În raza de 100 m al SV un grup de alegători în căutarea transportului care i-a adus la SV discutau că „au votat contra unui candidat, pentru altă candidată din buletin”. Iar pentru vot li s-a promis 1000 lei.
4. **SV 37/24 Stânga Nistrului, Sănătăuca.** În raza de 100 m a SV un grup de 3 persoane discută despre faptul că vor fi remunerați cu 400 lei pentru vot și 100 lei pentru transport.
5. **SV 37/21 Stânga Nistrului, Dorotcaia.** La ora 9:01, doi alegători s-au apropiat de mașina în care se aflau observatorii Promo-LEX și au propus să-și vândă votul. Au comunicat observatorilor că pot să votează la indicație și că au auzit că se plătește 600 lei. După ce au ieșit din SV s-au apropiat în mod repetat de observatori și-au arătat un abțibild albastru cu sigla

votat.

6. **SV 37/18 – 37/19 Stânga Nistrului, Cocieri.** La Cocieri în apropiere de SV 37/18 și 37/19, un grup din 3 persoane discutau despre suma de 2000-3000 lei pentru remunerarea voturilor exprimate, din partea unei formațiuni politice.

**Transportarea organizată a alegătorilor (autocare, microbuze sau alte unități de transport care în mod normal nu ar avea ce căuta în preajmă) – 3 cazuri.** Respectarea acestei interdicții are drept scop menținerea integrității alegerilor.

1. **SV 37/18, 37/19, Stânga Nistrului.** Între orele 7:40-08:10, au fost observate mai multe mijloace de transport, care aduceau organizat a câte 4-5 persoane la SV. Șoferii cât și persoanele au evitat contactul cu OTS.
2. **SV 11/7, Cimișlia.** La 11:16 au fost observate persoane care urcau organizat într-un automobil.
3. **SV 1/073 Chișinău, Buiucani.** Observatorul din mai multe surse a auzit zvonuri ca este organizat transport public pentru persoane în vârstă ca să vină în masă să voteze un candidat anume. În incinta secției de vot se află un reprezentat al acestuia care se cunoaște cu persoanele venite și discută cu acestea.

### ***Incidente legate de organizarea votării***

**Urnele de vot nu au fost sigilate potrivit procedurilor legale/ ruperea/ deteriorarea sau absența sigiliilor pe urnele de vot – 5 cazuri.** Conform legislației în vigoare, urnele de vot trebuie să fie sigilate cu 4 sigilii pentru a asigura integritatea procesului electoral.

1. **SV 38/87, Republica Italiană, Roma.** Una din urnele staționare a fost sigilată doar cu 3 sigilii.
2. **SV 38/ 34, Republica Franceză, Montreuil.** Urna de vot a fost sigilată doar cu două sigilii.

3. **SV 36/12, UTAG, Comrat.** Urna mobilă nu a fost sigilată și pregătită pentru votare conform procedurilor legale. Președintele BESV a afirmat că acest lucru va fi realizat mai aproape de momentul deplasării la alegători. Observatorii echipa mobilă (EM) nu au observat urna mobilă în incinta secției.
4. **SV 1/150, Chișinău, Ciocana.** La deschiderea SV, la o urnă staționară au fost aplicate doar 2 sigilii. La întrebarea adresată președintei BESV, au fost adăugate sigiliile ce lipseau.
5. **SV 10/22, Căușeni, Copanca.** La ora 8.15 s-a depistat că una din urnele de vot era sigilată doar cu 3 sigilii. Președintele BESV a observat și a înlăturat carența.

**Buletinele de vot nerepartizate membrilor BESV nu sunt păstrate în într-un safeu/dulap din interiorul secției de votare – 14 cazuri.** Precizăm că, păstrarea buletinelor nerepartizate trebuie să aibă loc în conformitate cu reglementările legale, pentru a asigura integritatea și securitatea procesului electoral.

1. **SV 38/120, Republica Italiană, Parma.** În secția de vot nu este dulap sau safeu pentru păstrarea buletinelor de vot. Președinta BESV a extras buletinele de vot din saci și nu din safeu/dulap cum prevede codul electoral
2. **SV 38/60, Germania, München.** În secția de vot nu este dulap sau safeu pentru păstrarea buletinelor de vot. Buletinele de vot nerepartizate sunt păstrate pe masă în colțul camerei din incinta secției de votare, la văzul tuturor.
3. **SV38/104, Republica Italiană, Bergamo.** Buletinele de vot nerepartizate nu stau în safeu sau dulap la un loc sigur. Buletinele stau sub masă într-o geantă la masa unde ar trebui să stea președinta BESV.
4. **SV 38/ 199, Regatul Spaniei, Madrid.** În secția de vot nu este safeu sau dulap. Buletinele de vot nerepartizate se afla în sac aflându-se lângă masa președintelui și

secretarului BESV în secția de votare și lângă cabina de vot.

5. **SV 38/ 99, Republica Italiană, Milano.** Buletinele de vot sunt păstrate într-o geantă, și nu în dulap sau safeu.
6. **SV 38/ 160 Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, Northampton.** În secția de vot nu este safeu sau dulap. Buletinele de vot nerepartizate sunt depozitate în cutiile DHL din spatele mesei la care sunt așezați președintele și secretarul BESV.
7. **SV 38/ 163 Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, Manchester.** În secția de votare buletinele de vot nerepartizate membrilor BESV stau în saci pe jos, lângă masa Președintei BESV. Acestea nu sunt plasate în dulap/ safeu.
8. **SV 38/ 158 Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, Birmingham.** În secția de votare nu este dulap sau safeu, iar buletinele de vot sunt păstrate în cutii, la vedere, lângă o masă în secția de votare.
9. **SV 38/ 42 Republica Franceză, Nice.** În secția de vot nu este safeu sau dulap. Buletinele de vot nerepartizate membrilor BESV se afla în într-un sac de lângă masa președintelui și secretarului BESV.
10. **SV 38/ 29 Republica Franceză, Paris.** Observatorul a raportat la 7:15 că buletinele de vot nerepartizate membrilor BESV nu sunt păstrate în safeu/dulap din interiorul secției de votare, ci alături de masa președintelui BESV. În secția de vot nu este dulap sau safeu.
11. **SV 4/27, Anenii Noi, Maximovca.** Buletinele de vot nerepartizate sunt păstrate în cutie, sub masa secretarului BESV. Observatorului i-a fost comunicat că SV nu dispune de safeu. Pe parcursul nopții, buletinele de vot au fost păstrate la alt etaj în safeu, iar la ora 06:50 au fost plasate în cutie.
12. **SV 36/64, UTAG, Joltai.** Buletinele de vot sunt păstrate într-un safeu, dar într-o clădire din vecinătate, la aproximativ 10 metri de secția de votare.

13. **SV 4/19, Anenii Noi, Cobușca.** Buletinele de vot nu sunt păstrate în loc sigur, buletinele sunt păstrate jos lângă masa la președinte. În SV nu este dulap sau safeu.
14. **SV 21/25, Ialoveni, Mileștii Mici.** Nu există safeu în SV și nici nu a fost amenajată o cameră specială pentru păstrarea materialelor electorale. Buletinele de vot nerepartizate membrilor BESV sunt păstrate în sala unde se desfășoară procesul de vot, într-un colț de sală la masa președintelui BESV.

**Înteruperea pe parcursul zilei votării a procesului de filmare a operațiunilor electorale – 38 cazuri.** Orice oprire a filmării poate ridica suspiciuni și poate afecta încrederea publicului în corectitudinea alegerilor.

1. **SV 02/19 Bălți.** La ora 07:25 camera video a întrerupt procesul de înregistrare a procesului de votare. La informarea organelor electorale superioare, s-a constatat că astfel de probleme sunt sesizate și de alte SV.
2. **SV 35/01, Ungheni.** De la deschiderea SV, camera video nu a funcționat timp de aproximativ 40 de minute.
3. **SV 30/11, Strășeni, Căpřiana.** La deschiderea SV, camera video a fost conectată și amplasată conform procedurilor stabilite. La 07:26 însă, președinta BESV a schimbat amplasarea camerei video și a deconectat-o. Nu a fost posibilă identificarea cauzei deoarece președinta BESV a ieșit din incinta SV.
4. **SV 01/006 Chișinău, Botanica.** În intervalul 07.05 – 08:30 camera video nu înregistra. Pe acest caz a fost întocmit un act de constatare și anunțat organul ierarhic superior. Deși au venit 2 tehnicieni, problema nu a fost remediată.
5. **SV 30/46, Strășeni, Vorniceni.** La ora 07:19, camera video a fost înlăturată timp de 10 minute de către un operator, din cauza unor defecțiuni tehnice. După

remedierea acestora, camera a fost reamplasată și reconectată.

6. **SV 01/144 Chișinău, Centru.** În intervalul 7:40 – 7:46 camera video nu a funcționat. După depistarea și remedierea problemei procesul de filmare a fost reluat.
7. **SV 38/ 46, Republica Federală Germania, Berlin.** Camera video nu funcționează de dimineața, inclusiv la momentul raportării repetate (10:24) camera în continuare nu funcționa.
8. **SV 01/156 Chișinău, Ciocana.** În intervalul 09:13-09:18 procesul de filmare a fost întrerupt. Camera era descărcată. Procesul a fost reluat odată cu conectarea la priza a camerei.
9. **SV 01/202 Chișinău, Rîșcani.** De la deschiderea SV procesul de filmare nu este asigurat. Camera nu funcționează. Președinta BESV a întocmit un act de constatare.
10. **SV 01/173 Chișinău, Ciocana.** În intervalul 09:30-09:40 procesul de filmare nu a fost asigurat. Camera nu funcționează pe motiv ca nu avea baterie.
11. **SV 19/11 Glodeni, Cajba.** În jurul orei 09:28 s-a constatat că camera video nu funcționează. Până la ora 10, problema încă nu fusese remediată.
12. **SV 29/32 Soroca, Holășnița.** De la deschiderea SV, camera de supraveghere nu a funcționat din cauza că cardul de memorie era plin. Procesul de filmare nu a fost început nici până la 09:30.
13. **SV 4/3 Anenii Noi.** La ora 8:45 procesul de filmare a fost întrerupt din cauză că bateria s-a descărcat. Președinta secției de votare a observat și a conectat camera la sursa de alimentație cu energie electrică. Camera a fost deconectată timp de 5 minute.
14. **SV 38/56, Republica Federală Germania, Bremen.** Timp de o oră și jumătate camera nu funcționa. Membrii BESV nu cunoșteau faptul că camera video trebuie să înregistreze încontinuu conform instrucțiunilor primite, aceasta a fost deconectată din neștiință. Ulterior, membrii BESV

au pornit camera.

15. **SV 18/57 Florești, Sănătăuca.** Timp de 45 de minute nu funcționa camera video. Președintele BESV a reacționat în cazul dat, a telefonat CECE-ul și încerca să rezolve problema.
16. **SV 24/12, Ocnița, Bîrnova.** La ora 9.17, când observatorul a ajuns în secția de votare, a observat că camera de filmare nu înregistra procesul. Acesta a înștiințat președintele BESV și incidentul imediat a fost remediat.
17. **SV 30/34, Strășeni, Rădeni.** La sosirea observatorului la SV, la ora 9:24, acesta a depistat că camera nu funcționa și nimeni nu a depistat problema. Motivul nefuncționării camerei este că aceasta s-a descărcat. După atenționare, timp de 3 minute problema fost soluționată, camera a fost pusă la încărcat.
18. **SV 6/10, Briceni, Berlinți.** Procesul de filmare a fost întrerupt din cauza spațiului de stocare insuficient pe card. A durat 30 min până a fost remediată problema, a fost adus un alt card.
19. **SV 29/31, Soroca, Egoreni.** La sosirea observatorului la SV, la ora, 7.45, acesta a observat că camera video nu funcționa, președintele BESV a motivat că aceasta se deconectează singură.
20. **SV 18/33, Florești, Gvozdova.** Pe tot parcursul aflării în SV, de la 7:00-7.30, camera video nu a funcționat. Membrii BESV încercat să remedieze situația cu ajutorul telefonic al specialistului de la CEC, dar nu au reușit.
21. **SV 11/43, Cimișlia, Șuric.** În perioada aflării observatorului la SV, 8.22 – 8.50, acesta a observat că camera video nu funcționează. La informarea președintelui BESV, acesta a negat această problemă.
22. **SV 22/39 Leova, Tochile-Răducani.** În perioada aflării observatorului la SV, 8.26 – 8.58, acesta a observat că camera video nu funcționează. La informarea președintelui BESV, acesta a soluționat problemă.

23. **SV 34/32 Telenești, Pistruieni.** La sosirea observatorului la SV, la ora, 7.45, acesta a observat că camera video nu funcționa, din cauza lipsei spațiului de stocare. Președintele BESV a solicitat alt stick de memorie de la responsabili și era în așteptarea acestuia.
24. **SV 20/37 Hîncești, Ivanovca.** Camera video nu era conectată la sosirea observatorului la SV, la ora 8.00. La remarca OTS către președintele BESV acesta a conectat-o.
25. **SV 8/29, Cantemir, Haragiș.** Pe tot parcursul aflării în SV a observatorului, în intervalul 8.50 – 9.20 camera video nu a fost conectată.
26. **SV 29/28, Soroca, Dărcăuți.** La sosirea observatorului la SV, la ora, 10.30, acesta a observat că camera video nu funcționa. Președintele BESV cunoaște despre acest incident și argumentează cu faptul lipsei memorie la cameră.
27. **SV 34/39 Telenești, Tîrșiței.** La sosirea echipei mobile, camera nu funcționa și nu se afla lângă urna de vot. După sesizare, membrii au conectat camera. Echipa mobilă s-a apropiat de secție la ora 10:50, iar soluționarea problemei a durat între 16 -18 minute.
28. **SV 01/062 Chișinău, Botanica.** La ora 09:30 observatorul a identificat că camera nu înregistrează procesul de votare. Nu se cunoaște de când camera este inactivă. Imediat după identificare camera a fost conectata la priză.
29. **SV 1/207 Chișinău, Rîșcani.** Camera video nu a fost conectată de la început, nu a fost filmat nici procesul de deschidere. Președinta BESV a anunțat că camera este descărcată și nu poate fi plasată deasupra urnei de vot. La fel refuză să pună camera, tot cu încărcător, lângă urnă deoarece va crea disconfort alegătorilor.
30. **SV 01/143 Chișinău, Centru.** La ora 11:25 observatorul a identificat ca camera nu înregistrează procesul de votare. Nu se cunoaște de când camera este inactivă.

Imediat după identificare camera a fost conectata la priză.

31. **SV 1/222 Chişinău, Rîşcani.** La 07:30 s-a depistat că camera era în regim de pauză și nu înregistra. Președinta BESV a remediat problema în decurs de 6-7 minute.
32. **SV 12/38 Criuleni, Zăicana.** La 10:40 a fost identificat că camera video nu funcționează. Președintele BESV a reconectat camera la priză și a început procesul de înregistrare.
33. **SV 1/157 Chişinău, Ciocana.** În intervalul 11:30-11:45 SIASA nu funcționa. Procesul de votare a fost intrerupt. Abia începând cu 11:45 un operator sa putut conecta si procesul a fost reluat. Președinta BESV a facut chemare către o echipe tehnice.
34. **SV 01/156 Chisinau, Ciocana.** In intervalul 12:13-12:26, camera video nu a funcționat. După sesizarea Președintelui BESV problema a fost soluționată.
35. **SV 38/034 Republica Franceză, Montreuil.** În jurul orei 10.55, a fost întrerupt procesul de filmare mai mult de o oră, din anumite motive tehnice. După aceasta situația a fost remediată și procesul de filmare a continuat.
36. **SV 9/30 Călărași, Pitușca.** La 11:37 de către președintele BESV a fost depistat că, camera nu funcționează. Președintele BESV a luat măsuri pentru a repara sau a schimba camera.
37. **SV 38/141 Republica Italiană, Trento.** În jurul orei 11:00, membrii BESV a depistat faptul că nu funcționa camera de înregistrare video. Potrivit acestora camera s-a supraîncălzit. Pe durata de timp, o oră și 40 de minute, camera nu a înregistrat video. La ora 12:40 a fost pusă în funcțiune.
38. **SV 29/32 Soroca, Hološnița.** La 12:30, a fost raportat că de la deschiderea SV, camera video nu înregistrează procesul electoral. Președinta BESV cunoaște situația respectivă, însă argumentează prin faptul că nu a fost

curățat cardul de memorie.

**Încetarea/ suspendarea nejustificată a votării în secția de votare – 4 cazuri.** Precizăm că, orice întrerupere a procesului de votare trebuie justificată și documentată de către președintele SV și comunicată autorităților competente.

1. **SV 01/143, Chișinău, Centru.** În intervalul 08: 20 – 08:59 au fost probleme în funcționarea SIASA procesul de votare a fost întrerupt, alegătorii așteptau afară.
2. **SV 01/137, Chișinău, Centru.** În intervalul 07:00 – 07:24 au fost probleme în funcționarea SIASA procesul de votare nu a fost declarat deschis, alegătorii așteptau afară.
3. **SV 01/271, Chișinău, Băcioi.** În intervalul 07:45 – 07:55 au fost probleme în funcționarea SIASA. Procesul de votare a fost întrerupt, alegătorii așteptau remedierea problemei.
4. **SV 01/143 Chișinău, Centru.** În intervalul 8:20-8:55, SIASA nu a funcționat din cauza conexiunii la internet. În intervalul dat procesul de votare a fost stopat.

**Deficiențe în funcționarea SIAS Alegeri (erori tehnice, probleme ce țin de înscrierea alegătorilor etc.) – 25 cazuri.** În situația în care SIAS Alegeri devine nefuncțional, pot apărea blocaje în procesul de înregistrare a alegătorilor, care se prezintă la vot. Rolul acestui sistem este inclusiv de a preveni votarea multiplă.

1. **SV 02/22, Bălți.** La apropierea de operatori, un alegător nu s-a regăsit la SV respectivă, neavând viză de reședință acolo. Cu acordul președintelui BESV, acesta a votat, fiind inclus în lista suplimentară.
2. **SV 36/38, UTAG, Carabalia.** La momentul deschiderii SV, au fost constatate deficiențe de conexiune la internet, însă membrii BESV au reacționat rapid și au schimbat operatorul de internet.

3. **SV 01/143, Chișinău, Centru.** În intervalul 08: 20 – 08:59 au fost probleme în funcționarea SIASA procesul de votare a fost întrerupt, alegătorii așteptau afară.
4. **SV 01/137, Chișinău, Centru.** În intervalul 07:00 – 07:24 au fost probleme în funcționarea SIASA procesul de votare nu a fost declarat deschis, alegătorii așteptau afară.
5. **SV 01/271, Chișinău, Băcioi.** În intervalul 07:45 – 07:55 au fost probleme în funcționarea SIASA. Procesul de votare a fost întrerupt, alegătorii așteptau remedierea problemei.
6. **SV 01/143 Chișinău, Centru.** În intervalul 8:20-8:55, SIASA nu a funcționat din cauza conexiunii la internet. În intervalul dat procesul de votare a fost stopat.
7. **SV 24/02 Ocnița, Ocnița.** Începând cu ora 8:00, în SIAS Alegeri apare o eroare care comunică că browser-ul nu recunoaște site-ul. Acest mesaj al browser-ului apare în momentul introducerii INDP al alegătorului. La ora 9:30 eroarea încă se manifesta.
8. **SV 02/38 Bălți.** În intervalul 07:00-08:00, a funcționat doar unul din cele două calculatoare la care lucrează operatorii. În rezultat, din cauza rândului format, doi alegători au plecat și au refuzat să mai voteze. Problema a fost remediată în jurul orei 8.
9. **SV 38/ 163, Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, Manchester.** Imediat după ora 07:00 conexiunea la internet în secția de votare a cedat și membrii secției de votare nu pot rezolva. La 07:15 președinta BESV a sunat la Chișinău pentru ghidare. La 07:15 președinta BESV a sunat la Chișinău pentru ghidare. La momentul raportării (09:37) situația persista. Între timp se formase coadă de cca 20 persoane.
10. **SV 02/30 Bălți.** Doi alegători nu s-au regăsit în SIAS Alegeri ca fiind atribuiți la SV respectivă. La intervenția președintei BESV, aceștia au fost incluși în listele suplimentare.

11. **SV 19/01 Glodeni.** În jurul orei 09:55, s-a constatat că la ambele calculatoare nu funcționa SIAS Alegeri – deficiență ce a durat aproximativ 15 minute, după care problema a fost remediată. Între timp, alegătorii au așteptat, nefiind înregistrate incidente.
12. **SV 23/4 Nisporeni.** Un alegător nu s-a regăsit în SIAS Alegeri, cu toate că potrivit datelor din buletinul de identitate urma să fie atribuit la SV respectivă. La intervenția președintelui BESV, acesta a votat, fiind înscris în listele suplimentare.
13. **SV 01/192, Chișinău, Rășcani.** La 10:25 la SV s-a prezentat un alegător. La verificarea în SIASA acesta era deja bifat. Potrivit alegătorului acesta s-a verificat la o alta SV, dar pe motiv ca nu s-a regăsit in liste a părăsit SV. La SV 192 alegătorului în cauză nu i s-a permis sa voteze.
14. **SV 01/271 Chișinău, Băcioi.** În intervalul 7:00-7:05, unul dintre operatori nu s-a putut conecta la SIASA din lipsa de internet.
15. **SV 15/8 Dubăsari, Holecraeni.** În cadrul secției de votare nu era rețea Internet. La 07:40 s-a prezentat un lucrător din cadrul Moldtelecom și s-a remediat situația.
16. **SV 02/50 Bălți.** La ora 10:28 s-au prezentat la SV două persoane (soț și soție) în cazul cărora adresa indicată în buletin nu a fost găsită în SIAS Alegeri. Preventiv, alegătorii s-au adresat la ASP pentru remedierea cazului, însă aceasta a rămas neschimbată, alegătorii nefiind lăsați să voteze.
17. **SV 01/249 Chișinău, Codru.** În intervalul 7:00-7:10, operatorii nu reușeau să se conecteze la SIASA și să introducă PV privind deschiderea SV. Între timp alegătorii nu si-au putut exercita dreptul la vot.
18. **SV 21/1, Ialoveni.** La ora 07:02, primii doi alegători prezenți în SV nu au fost înregistrați de către operatori în sistem pe motivul lipsei internetului.

Președinta BESV a luat atitudine luând legătura cu specialiștii. Problema a fost remediată în 15 min. Cei doi alegători au fost înscriși într-un carnet.

19. **SV 7/15, Cahul, Alexanderfeld.** În intervalul de timp 10.12-10.16 (4 minute) operatorii SIAS au avut probleme cu internetul și nu au putut accesa listele electorale electronice. Circa 10 alegători au așteptat liniștiți soluționarea problemei. La moment problema este soluționată.
20. **SV 1/157 Chișinău, Ciocana.** În intervalul 11:30-11:45 SIASA nu funcționa. Procesul de votare a fost intrerupt. Abia începând cu 11:45 un operator s-a putut conecta și procesul a fost reluat. Președinta BESV a facut chemare către o echipă tehnică.
21. **SV 38/122 Republica Italiană, Bologna.** La ora 10:35 unul din cei doi operatori a întâmpinat dificultăți în accesarea SIAS. Motivul invocat ar fi suprasolicitarea rețelei, ceea ce a încetinește procesul de înregistrare a alegătorilor. După câteva minute rețeaua a fost restabilită.
22. **SV 5/9, Basarabeasca, Abaclia** Un alegător nu s-a regăsit în listele electorale. Acesta a votat pe lista suplimentară.
23. **SV 23/04 Nisporeni.** La 11:41, un alegător cu viza de reședință în localitate nu s-a regăsit în SIAS Alegeri și nici în listele de bază. După verificarea actelor de identitate, președinta BESV a permis acestuia să voteze în listele electorale suplimentare.
24. **SV 02/38 Bălți.** La ora 12.15, la SV s-au prezentat doi alegători care nu s-au regăsit în SIAS Alegeri la SV respectivă, în pofida faptului că adresa din actele de identitate corespundea SV respective. Într-un final, aceștia au fost incluși în listele suplimentare.
25. **SV 01/160 Chisinau, Ciocana.** În intervalul 12:50-13:00 la unul dintre operatori nu funcționa SIAS.

**Deficiențe în listele electorale – 39 cazuri.**

1. **SV 01/258, Chișinău, Durlești.** De la deschidere, la SV s-au apropiat mai mulți alegători, care deși până acum se regăseau pe listele de bază ale SV nr. 258, astăzi nu s-au mai regăsit. Persoanele au votat pe lista suplimentară.
2. **SV 01/251, Chișinău, Codru.** Un alegător nu s-a regăsit în lista electorală de bază. Cu acordul președintelui BESV acesta a votat pe lista suplimentară.
3. **SV 37/ 18 Dubăsari, Cocieri.** Doi alegători s-au prezentat la secția de votare pentru a vota dar conform „SIAS Alegeri” trebuiau să voteze în altă secție de votare. Cu acordul președintelui BESV aceștia au votat.
4. **SV 02/22, Bălți.** Un alegător nu s-a regăsit în listele electorale, neavând viză de reședință la SV respectivă. Cu acordul președintelui BESV, acesta a votat, fiind inclus în listele suplimentare.
5. **SV 01/180, Chișinău, Ciocana.** Doi alegători nu s-au regăsit pe lista electorală de bază. În baza vizei de reședință indicată în buletin alegătorii au votat pe lista suplimentară.
6. **SV 01/048 Chișinău, Botanica.** Un alegător a identificat în lista electorală o rudă decedată de câțiva ani. Președinta BESV i-a explicat alegătorului că acest lucru nu este posibil și este necesar să aducă certificatul de deces. Alegătorul nu a fost satisfăcut de răspuns și a declarat că urmează să se plângă la CECE. Incidentul a durat cca 30 de minute.
7. **SV 01/131, Chișinău, Centru.** Un alegător nu s-a regăsit pe lista electorală de bază. În baza domiciliului indicat în buletin alegătorul a votat pe lista suplimentară.
8. **SV 01/226, Chișinău, Rîșcani.** Din greșeală, un alegător a semnat pe lista electorală în dreptul altui alegător. A scris și o explicație pe acest fapt.
9. **SV 01/133, Chișinău, Centru.** Un alegător nu s-a regăsit pe lista electorală de bază. În baza domiciliului indicat în buletin alegătorul a votat pe lista

suplimentară.

10. **SV 36/54 UTAG, Copceac.** În listele de bază erau incluși trei alegători decedați, care nu existau însă în SIAS Alegeri, unde numărul total al alegătorilor era de 1850 (comparativ cu 1853 – în listele de bază).
11. **SV 4/1, Anenii Noi.** La ora 9.10 doi alegători și-au identificat rudele decedate în lista electorală. Și la alegerile din 2021 aceste persoane decedate se aflau în lista electorală.
12. **SV 24/10 Ocnița, Bîrlădeni.** Un alegător nu s-a regăsit în listele electorale de bază, iar cu acordul președinte BESV, acesta a votat pe listele suplimentare.
13. **SV 01/117 Chișinău, Centru.** La ora 10:00, un cuplu de alegători au descoperit că, la adresa lor, sunt înregistrate persoane străine, iar ei, ca proprietari ai apartamentului, nu figurează pe listă. Aceasta, deși anul trecut, la alegerile locale, au putut vota și nu aveau înregistrate persoane străine la adresă. A fost solicitată intervenția ofițerului de poliție. După discuții aprinse între alegători, membrii BESV și ofițerul de poliție, alegătorii au plecat fără a-și exercita dreptul la vot.
14. **SV 25/04 Orhei.** După exercitarea dreptului de vot, un alegător s-a revoltat din cauza că mama și soția sa nu erau incluse în listele de vot. După sesizarea membrilor BESV, acestea au fost incluse în lista suplimentară.
15. **SV 02/22 Bălți.** Un alegător nu s-a regăsit în lista electorală de bază, iar după intervenția președintelui BESV acesta a votat, fiind inclus în listele suplimentare.
16. **SV 02/52 Bălți.** Un alegător a identificat în listă electorală un membru de familie decedat de 3 ani. Președintele BESV i-a recomandat să se adreseze la primărie pentru remedierea situației.
17. **SV 01/192, Chișinău, Rîșcani.** La ora 9.50 doi alegători nu s-au regăsit în lista electorală. În baza informațiilor din buletin aceștia au votat pe lista

suplimentară.

18. **SV 1/216 Chişinău, Rîşcani.** La ora 11.00 o alegătoare a comunicat observatorilor că la ea în apartament este înregistrată o persoană străină.
19. **SV 1/231 Chişinău, Rîşcani.** La ora 10.17 în incinta secţiei de votare, un alegător a dorit să voteze, însă nu a fost găsit în lista electorală. BESV a înregistrat alegătorul în lista suplimentară, iar aceasta a putut vota.
20. **SV 1/186, Chişinău, Ciocana.** Un alegător nu s-a regăsit în lista electorală de bază. Acesta a votat pe lista suplimentară.
21. **SV 2/35, Bălţi.** Un alegător nu s-a regăsit în listele electorale, deşi după viza de reşedinţă trebuie să voteze în secţia dată. Alegătorul a afirmat că nu este prima dată când nu se regăseşte în lista de vot. Acesta a votat pe lista suplimentară.
22. **SV 4/4, Anenii Noi, Beriozchi.** Un alegător nu s-a regăsit în listele electorale. Acesta a votat pe lista suplimentară.
23. **SV 1/116, Chişinău, Centru.** A fost aplicată semnătura în locul altei persoane. Membrul BESV a permis alegătorului să voteze. Alegătorul nu a mai semnat în dreptul lui. A votat şi a plecat. Preşedintele nu a luat nici o atitudine.
24. **SV 1/131, Chişinău, Centru.** Doi alegători nu s-au regăsit în lista electorală de bază. Aceştia au votat pe lista suplimentară.
25. **SV 1/216 Chişinău, Rîşcani.** Alegătorii cu viză de reşedinţă pe bd. Moscovei 3/3 nu se regăsesc în listele de bază. În buletin, au viză de reşedinţă la 3/3, dar în liste apar la bd. Moscovei 3. S-a decis ca persoanele respective să semneze în dreptul numelui lor, deşi adresa este incorectă. Până la ora 12.05 au fost afectați de această eroare cel puțin 6 alegători.
26. **SV 02/22 Bălţi.** Un alegător a votat, fiind inclus în lista suplimentară. Cu toate că are adresa de domiciliu

în raza SV respective, acesta nu s-a regăsit în listele electorale de bază.

27. **SV 10/49 Căușeni, Zaim.** Un alegător al satului Zaim s-a prezentat la SV, însă nu s-a regăsit în lista de bază. Secretarul SV l-a introdus în lista suplimentară, cu înștiințarea președintei BESV, problema fiind semnalată de către operatorul SIAS.
28. **SV 1/177 Chișinău, Ciocana.** La ora 11:15 un alegător nu s-a regăsit în lista electorală de bază. Acesta a votat pe lista suplimentară.
29. **SV 1/177 Chișinău, Centru.** La ora 10:50 o alegătoare s-a regăsit în lista electorală de bază (în SIASA a fost arondată la SV conform adresei precedente). Aceasta a votat pe lista suplimentară.
30. **SV 1/043 Chișinău, Botanica.** Un alegător a identificat în lista electorală pe feciorul sau decedat de câțiva ani. Alegătorul a refuzat să mai participe la procesul de votare și a plecat.
31. **SV 13/22 Dondușeni, Sudarca.** La ora 11:10 o doamnă nu a fost regăsită pe lista alegătorilor. În programul SIAS „Alegeri” se indica faptul că alegătorul nu are viză de reședință. Cu acordul președintei BESV, alegătorul a fost introdus în lista suplimentară.
32. **SV 1/171 Chișinău, Ciocanaca.** Un alegător a identificat în lista electorală pe tatăl sau decedat de câțiva ani. Secretara BESV a intervenit, aducând argumente conform cărora cei de la ASP sunt responsabili de această situație.
33. **SV 02/48 Bălți.** La 11:43, un alegător a semnat în listele de bază în dreptul altui alegător. La intervenția președintei BESV, acesta a semnat o notă în care a indicat eroarea comisă.
34. **SV 01/143 Chisinau, Centru.** La ora 12:15, din greșeală, o alegătoare a semnat în locul unei alte persoane în lista de bază. Președinta a fost informată despre acest incident, a marcat cu creionul în lista alegătorilor și i-a permis alegătoarei să voteze.

35. **SV 01/212 Chisinau, Buiucani.** Aproximativ 55 nu s-au regăsit pe lista electorală de baza deși la scrutinul precedent au votat la aceasta SV. Persoanele au votat pe lista suplimentară. Au fost cerute de la CEC liste suplimentare. Aproximativ 10 persoane care trebuia să voteze pe lista suplimentară au așteptat aproximativ 20 minute până au fost aduse listele.
36. **SV 36/54 UTAG, Copceac.** O alegătoare de 60-70 ani, nu s-a regăsit în listele de bază, deși susține că are viza de reședință neschimbată mai mult de 40 ani. Soțul alegătoarei a scandalizat, încercând chiar să deterioreze buletinele de vot. În cele din urmă, alegătoarea a fost inclusă în lista suplimentară, fiindu-i însă solicitat să apeleze la ASP pentru clarificări.
37. **SV 01/117 Chișinău, Centru.** La ora 12:00, două alegătoare au descoperit că, la adresa lor, sunt înregistrate persoane străine.
38. **SV 01/301 Chisinau, Trușeni.** La ora 12:30, din greșeală, un alegător a semnat în locul unei alte persoane în lista de bază. Președinta a fost informată despre acest incident, a indicat greșeala cu o săgeată, iar următoarea persoană a semnat corect în locul său.
39. **SV 01/129 Chisinau, Centru.** De la deschidere și până la 12:07, mai multe persoane nu s-au regăsit în listele de bază, deși, conform domiciliului din buletin, ar trebui să fie atribuite acestei secții de votare. Aceste persoane au votat pe lista suplimentară.

#### **Altele – 31 cazuri.**

1. **SV 36/24 UTAG, Vulcănești.** Reprezentantul unui competitor electoral a început un conflict verbal cu membrii BESV, reproșându-le faptul că aceștia nu trebuie să întrebe alegătorul câte buletine de vot doresc să primească, unul sau două. În opinia acestuia, aceștia trebuie să ofere alegătorilor din start două buletine, urmând deja ca alegătorii fie să refuze, fie să le ia pe

ambele. Cu aceste acuzații membrii BESV nu au fost de acord. În rezultat, reprezentantul a declarat că va depune o plângere împotriva membrilor BESV.

2. **SV 02/15, Bălți.** O persoană a intrat în interiorul SV cu scopul de a fotografia locația. Membrii BESV i-au zis că nu are voie. Aceasta a continuat însă să fotografieze. La final, persoana respectivă a arătat legitimația de membru al unui organ electoral și a trântit ușa la ieșire.
3. **SV 38/6, Regatul Belgiei, Bruxelles.** Au fost admise două voturi a cetățenilor care au prezentat buletine de identitate expirate. Situația a fost discutată mai târziu (8:01), împreună cu președintele BESV, care a atenționat membrii BESV despre faptul că se permite votarea doar cu pașaport expirat, și nu buletin. Din discuție nu a fost clar care membri au permis alegătorilor să-și exercite dreptul de vot cu buletine de identitate expirate. Președintele a contactat anterior CEC pentru raportare și consultații.
4. **SV 33/06 Taraclia.** O alegătoare a dorit cu pixul să taie buletinul de vot, iar al doilea buletin de vot a încercat să-l ia acasă. Membrii BESV au intervenit, iar alegătoarea s-a conformat și a votat corespunzător procedurii.
5. **SV 36/30 UTAG, Baurci.** Un alegător a votat pentru alegerile prezidențiale, deteriorând însă intenționat buletinul de vot pentru referendum – pentru care a fost întocmit un proces-verbal. La scurt timp, un alt alegător a refuzat să voteze pentru referendum, însă membrii BESV au insistat ca acesta să ia ambele buletine de vot.
6. **SV 01/212 Chișinău, Rîșcani.** O alegătoare a încercat extragerea din SV a buletinului de vot pentru referendum. Președintele a oprit-o și i-a spus să introducă buletinul în urna de vot. Doamna s-a conformat.
7. **SV 38/ 152, Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei**

**de Nord, Londra.** La ora 8:09 unei persoane i s-au oferit 2 buletine de vot pentru referendum, pe care, din greșeală, le-a folosit/votat. Președintele BESV a anulat buletinul și i-a oferit cetățeanului buletin de vot pentru prezidențiale.

8. **SV 7/7 Cahul.** La ora 9.00 un alegător a încercat să sustragă din secția de vot buletinul său de vot pentru referendum, prin împăturirea și punerea pe ascuns a buletinului în buzunar. Alegătorul a fost observat de o membră BESV, iar la rugămintea președintei BESV buletinul de vot a fost pus în urna de vot. Poliția nu a fost sesizată.
9. **SV 7/7 Cahul.** La ora 9.34 un membru BESV din greșeală a acordat 2 buletine de vot pentru referendum unui alegător. În cabina de vot alegătorul a observat că are două buletine de vot, președintele s-a apropiat și a luat un buletin de vot, l-a verificat și văzând că nu este aplicată stampila votat l-a pus în urna de vot.
10. **SV 01/117 Chișinău, Centru.** A fost identificat un caz de implicare din partea membrului BESV privind opțiunea alegătorului. Astfel, o alegătoare s-a răzgândit să participe la referendum și a dorit să înapoieze buletinul. Membru i-a sugerat să aplice 2 ștampile astfel buletinul va fi apreciat drept nevalabil.
11. **SV 01/258 Chișinău, Durlăști.** La ora 11:30, un alegător a luat buletinele de vot, după care s-a deplasat către cabina de vot. Ulterior, acesta a încercat să iasă din secția de votare cu buletinele pe care nu erau exprimate voturile, dar a fost oprit de președinta BESV. Alegătorul a argumentat că trebuie să se consulte cu fratele său, deoarece nu știa pe cine să voteze. În cele din urmă, s-a întors la cabina de vot și a cerut sfatul unui alt alegător care se afla în secția de votare, iar acesta i-a indicat cum trebuie să voteze și pe cine.
12. **SV 14/19 Drochia, Hăsnășeni Mari.** O alegătoare după ce a luat ambele buletine de vot, s-a îndreptat către cabina de vot și a fost observat cum doamna ascunde

buletin de vot aferent referendumului sub haine. Președinta BESV a rugat să fie returnat buletinul, la care doamna a început să agreseze verbal toți membrii BESV. După ce doamna a fost informată că va fi chemată poliția, aceasta s-a calmat, a returnat buletinul de vot (care îl ținea ascuns) și a plecat.

13. **SV 24/02 Ocnița.** Un alegător cu viza de reședință din or. Chișinău a venit să voteze în Ocnița. Din moment ce membrii BESV au refuzat (nu avea nici certificat cu drept de vot), acesta a informat membrii BESV că va suna la linia fierbinte.
14. **SV 38/52 Republica Federală Germania – or. Köln.** Secția de votare a fost deschisă pentru alegători cu întârziere de circa 50 minute. Potrivit Președintelui BESV ei nu au avut cheia de la sala principală. Ușa a fost deschisă la 7:30 cu ajutorul unui meșter chemat la comandă. După asta a început procesul de pregătire a secției, aceasta fiind oficial deschisă la 07.50.
15. **SV 11/12 Cimișlia, Albina.** La 10:29, în timpul prezentării buletinelor de vot unui alegător, un operator „SIAS” s-a apropiat și a spus că trebuie eliberat doar un singur buletin alegătorului, și anume cel prezidențial, deoarece la referendum este interzis. După ce Președintele BESV a făcut câteva apeluri telefonice pentru a clarifica situația, trecând câteva minute, s-a decis să i se ofere alegătorului și al doilea buletin pentru a vota.
16. **SV 7/50, Cahul, Manta.** În incinta SV reprezentantul unui partid politic face notițe cu numele/prenumele alegătorilor care vin la SV.
17. **SV 7/45, Cahul, Lebedenco.** Reprezentantul unui partid politic înregistrează alegătorii care vin la SV pentru a vota. Președintele BESV a făcut observație, dar reprezentantul a refuzat să se conformeze.
18. **SV 14/28, Drochia, Palanca.** S-a deconectat energia electrică din cauze necunoscute. A fost chemat electricul. Problema s-a rezolvat în aproximativ 30

minute. Procesul de vot nu a fost stopat, alegătorii au votat fără probleme.

19. **SV 13/22 Dondușeni, Sudarca.** În incinta secției de votare a fost deconectată energia electrică. Președinta BESV a contactat RED NORD EST. Camera video funcționează, calculatoarele sunt încărcate și nu sunt careva obstacole pentru alegători.
20. **SV 26/40 Rezina, Țareuca.** Un alegător a intrat în incinta SV și foarte greu a mers pe la operatori cu câteva reproșuri și ridicarea tonului. Femeia era în stare de ebrietate și susținea că nu vede, explicându-i-se că poate folosi o lupă. După câteva secunde de aflare în cabina de vot, fără a aplica ștampila în buletine, aceasta a încercat să părăsească SV cu buletinele de vot, declarând că vrea să le dea alcuiva. La intervenția polițistului, alegătorul a aruncat buletinele în urna de vot.
21. **SV 38/049 Republica Federală Germania, Frankfurt pe Main.** Membrul membru BESV din partea PSRM s-a prezentat la ora 7.15 minute la SV în stare de ebrietate. Astfel, Președintele BESV, cu votul membrilor au luat decizia ca acesta să nu fie acceptat pe motiv că nu va putea exercita atribuțiile de serviciu. Președinta BESV a consemnat acest caz într-un proces-verbal.
22. **SV 1/86 Chișinău, Buiucani.** Un alegător nu a dorit să introducă ambele buletine în urnă încercând să iasă afară . La insistența președintelui BESV, alegătorul a scos buletinul, l-a rupt și l-a aruncat în urnă.
23. **SV 01/144 Chisinau, Centru.** La ora 12:02, unul dintre membrii BESV a descoperit dispariția ștampilei „Votat” din cabina de vot nr. 2. Președinta BESV a ordonat verificarea camerelor de înregistrare. Făptașul a fost identificat, iar președinta BESV a anunțat polițistul de sector și CEC pentru a găsi o soluție.
24. **SV 38/152 Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, Londra.** La ora 9:32 un membru BESV a eliberat unui alegător ambele buletine de vot însă fără ca alegătorul

să semneze în listă că a primit buletine de vot. Membrul BESV nu i-a înregistrat numele și prenumele alegătorului. Alegătorul și-a exercitat votul și a plecat. Acest fapt a fost sesizat după plecarea alegătorului, iar Președintele BESV a întocmit un act de constatare în acest sens.

25. **SV 01/106 Chisinau, Buiucani.** După exercitarea dreptului la vot, o alegătoare a deteriorat buletinul de vot și a cerut președintelui BESV să semneze pe buletin, precum că nu mai e valabil, și să întocmească un proces-verbal în care să se menționeze că anume buletinul ei a fost deteriorat. Aceasta dorea să plece cu buletinele. Ulterior, a venit poliția, iar după o discuție, doamna președinte a întocmit un act de constatare, menționând că doamna și-a stricat buletinele de vot și că, prin urmare, acestea nu au nicio valoare.
26. **SV 01/273 Chisinau, Bacioi.** La ora 11:40 în una dintre cabinetele de vot a fost depistat de către un alegător un buletin de vot pentru referendum rupt. Acesta a fost transmis de către membrul SV care se află lângă urnele de vot, președintelui BESV care urma să înștiințeze poliția pentru a întocmi proces verbal.
27. **SV 36/43 UTAG, Chirsova.** La 11:51, un alegător, după primirea buletinelor de vot, nu a dorit să voteze deodată, dorind să iasă inițial din SV. Buletinele de vot au fost lăsate la membrii SV. La scurt timp, alegătorul a revenit, a primit aceleași buletine, a votat și a plecat. Totuși, pentru a asigura ordinea publică, membrii BESV au solicitat intervenția poliției.
28. **SV 36/38 UTAG, Carabalia.** La ora 11:16, a fost raportat că de la deschiderea SV reprezentanta unui partid își notează fiecare alegător prezent la votare.
29. **SV 36/38 UTAG, Carabalia.** Pe parcursul procesului de vot apar conflicte între membrii BESV și alegătorii care pun în urnă buletinele de vot pliate împreună, aceștia atenționându-i să le pună în urnă pe rând.

30. **SV 38/56 Republica Federală Germania, Bremen.** Unui alegător care s-a prezentat la operatorii SIAS cu buletinul de identitate pentru a vota, i s-a fost refuzat să voteze, deoarece îi lipsea fișa de însoțire, acesta s-a conformat și a plecat. După incident membrii BESV au discutat și au înțeles că trebuiau să-i permită să voteze doar cu plasticul buletinului de identitate, fără fișa de însoțire.
31. **SV 23/04 Nisporeni.** La 11:55, soțul și soția au refuzat să ia buletinele de vot pentru referendumul constituțional. Președinta BESV a insistat pe lângă aceștia că în cazul refuzului acestor buletine de vot, aceștia trebuie să scrie o declarație prin care își argumentează refuzul. Alegătorii au refuzat să scrie o astfel de declarație, din care cauză președinta BESV i-a obligat să scrie „refuz” în dreptul numelui și prenumelui din lista electorală.

La fel, Asociația Promo-LEX a fost sesizată despre următoarele situații:

1. **SV 27/39 Rîșcani, Recea.** Unui alegător nu i s-a permis să voteze deoarece s-a prezentat cu pașaportul Republicii Moldova. I s-a spus să revină cu un alt act de identitate pentru a-și putea exercita dreptul de vot.

**Amintim că, pentru ziua alegerilor prezidențiale și a referendumului republican constituțional din 20 octombrie, Promo-LEX a pus la dispoziția cetățenilor o adresă de e-mail și un număr de telefon la care vor putea semnala anumite nereguli ale procesului electoral.**

**În situația în care ați fost martorii unei situații mai puțin obișnuite, vă îndemnăm să ne contactați la adresa: [sesizare@promolex.md](mailto:sesizare@promolex.md) sau la numărul de telefon: 068 43 83 23, valabil și pentru Viber, Telegram sau Whatsapp.**

*Comunicatul este elaborat în cadrul Misiunii de observare a alegerilor prezidențiale și referendumului constituțional din 20 octombrie 2024, desfășurată de Asociația Promo-LEX cu suportul financiar al Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) Uniunea Europeană și Fondul German Marshall din SUA, Guvernul Regatului Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord, Organizația Internațională a Francofoniei și Fundația Soros Moldova. Misiunea de observare este realizată sub egida Coaliției civice pentru Alegeri Libere și Corecte.*

*Opiniile exprimate în comunicatele publice ale MO Promo-LEX aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor sau partenerilor. Conținutul acestui document poate fi supus revizuirilor redacționale.*

**Pentru informații suplimentare:**

**Dumitrița Ciuvaga**

**Comunicatoare**

**Asociația Promo-LEX**

**Tel: +373 68 800 827**